

De staat van onze planeet overlaten aan politici en bedrijven alleen? Veel te gevaarlijk, denkt de Nederlandse schrijver en communicatieadviseur Meindert Brouwer. Te gemakkelijk ook. “Door het kopen van verantwoorde producten help je als consument niet alleen arme mensen aan een inkomen, maar bescherm je ook het regenwoud én jezelf. Waarom zou je dat niet willen doen?”

MEINDERT BROUWER,
SCHRIJVER MET EEN HART VOOR NATUURBEHOUD

“Haal het financiële kapitaal uit onze natuurlijke rijkdom”

DOOR GEERT DE WEYER | FOTOGRAFIE KAREL DUERINCKX

Meindert Brouwer (63) had het flink voor elkaar: nadat hij als journalist werkzaam was bij een persbureau, boog hij zich jarenlang over de interne en externe communicatie bij consultancyreus KPMG. Een stevig gegarandeerd inkomen en flink wat respect voor zijn expertise waren zijn deel. “Maar toen kwam er een moment waarop ik voelde dat ik mijn communicatiekennis en -ervaring moest inzetten voor iets waar mijn hart naar uitging. Ik heb altijd van de natuur gehouden en besloot daar iets mee te doen.” Dat bleek een goede stap, blikt hij nu terug. “Het heeft me naar alle hoeken van de wereld gebracht.” Tien jaar lang werkte hij als communicatie- en bladmanager voor WWF. Want ook de milieu- en natuurorganisaties kunnen voordeel halen uit een goede, uitgebalanceerde communicatiestrategie, zo redeneerde Brouwer. Anno 2015 werkt hij alweer bijna tien jaar als onafhankelijk communicatieadviseur en schrijver. Hij richt zijn pijlen op datgene waar politici en bedrijfsleiders overal ter wereld aan voorbijgaan: de economische waarde van natuurbehoud.

Wat moeten we precies hieronder verstaan?

“Het zichtbaar maken van de economische en financiële waarde van de natuur kan een effectieve strategie zijn om natuur te behouden. Waarom vindt er zoveel ongestrafte natuurvernietiging en milieuvervuiling plaats? Omdat de lucht, het water en de aarde geen prijs hebben. We beschouwen ze als gratis goederen. Vreemd, want onze hele wereld draait om economie en we betalen voor alles een prijs. ▶

De dalai lama pleit mee voor de natuur.

Meindert Brouwer

- 1951 Geboren in Utrecht (Nederland).
- 1975 Studeert filosofie aan de Rijksuniversiteit Groningen.
- 1988 Volgt zes jaar lang de interne en externe communicatie binnen KPMG Accountants en Consultants op.
- 1994 Werkt tien jaar als communicatie- en bladmanager voor WWF.
- 2001 Reist voor het eerst naar Brazilië.
- 2004 Wordt onafhankelijk communicatieconsultant en schrijver.
- 2007 Publiceert *Amazon Your Business: kansen en oplossingen in het regenwoud*. Het boek verscheen in vier talen en werd verdeeld in bijna 90 landen.
- 2012 Publiceert *The Ecosystem Promise*, een Engelstalig boek over de economische waarde van de diensten van de natuur.

WERELDSCHRIJVER

LOVE NATURE

love performance

Photo: Florian Mayerhoffer Location: Velebit / Croatia

Tacora 18

Een stijlvolle dagrugzak voor dames. Speciaal ergonomisch aangepaste heupgordel en shouderriemen die zacht en aangenaam aanvoelen. vaude.com

VAUDE
The Spirit of Mountain Sports

Behalve dus voor de aarde, de lucht en het water. Het is belangrijk om wel een bedrag toe te kennen aan de natuur en wat de natuur voor ons doet, want als iets geen prijs heeft, telt het in onze economie niet mee. Het enige lichtpuntje aan de horizon is dat we sinds enkele jaren onderzoeken wat de natuur precies voor ons betekent. Nu is het zaak om financieel kapitaal uit ons natuurlijke kapitaal te halen.”

Hoe moeten we dat doen?

“Door zorgvuldig te kijken wat de natuur ons te bieden heeft. Neem het voorbeeld van de watervoorziening in New York City. Elf miljoen mensen krijgen hun drinkbare water via een groot bos op vijftig kilometer buiten de stad, via een buizensysteem. Dat is goedkoper dan dichterbij gelegen, vervuild water reinigen. Want dat laatste vergt een installatie die je moet bouwen en onderhouden. Ook in Beieren leveren de nabijgelegen wouden water aan de stad München. Door behoud van bos wordt niet alleen de hele watervoorziening goedkoper, het is ook goed voor schone lucht, de opslag van CO₂, het voortbestaan van planten en dieren, waar mensen weer van kunnen genieten in recreatie en toerisme. Kortom: werken met de natuur levert heel veel op. Als je dus een bos hebt op een goede locatie en dat goed en duurzaam beheert, kan dat behoorlijk wat geld opleveren.”

Als er iets duidelijk wordt in je boeken, is het dat werkelijk alles samenhangt.

“In de bergen van Vietnam betaalt de regionale overheid de mensen om goed om te gaan met bos. Wat levert dat op? Niet alleen gereinigd water dat naar lager gelegen regio's vloeit, maar ook elektriciteit voor de waterkrachtcentrale. Zonder bos dus geen water of elektriciteit.

Nog straffer: in Schotland wordt het hoogveen beschermd omdat het zuiver water bevat dat van groot belang is voor de productie van de 300 verschillende soorten whisky's in dat gebied. Minder bekend is dat ook China whisky produceert. Wat gebeurde er? De Chinese producent had zoals elke drankfabrikant zuiver water nodig. Maar het water dat hij onttrok aan de bergen, waar veel boeren leefden, was van zo'n lage kwaliteit dat hij een reinigingsinstallatie moest laten bouwen. Zowel de bouw ervan als het onderhoud zou hem extreem veel geld kosten. Dus trok hij naar de boeren met de vraag of ze alsjeblift op een biologisch duurzame manier aan landbouw zouden willen doen. Zonder gebruik van kunstmest. In ruil daarvoor leverde hij hun niet alleen gratis zaden voor hun gewassen, maar bood hij hun ook aan hun producten te kopen tegen een prijs die hoger was dan de marktprijs. Daar hadden de boeren oren naar. Gevolg: biolandbouw in de hele regio, waardoor er geen verontreiniging in de grondbodem trok, tevreden boeren en een whiskyproducent die kwalitatief goed water kan gebruiken zonder een miljoeneninvestering te doen in een waterzuiveringsstation. Dat bedoel ik dus als ik zeg dat alles met elkaar verbonden is.”

Wat is de onderliggende boodschap van Amazon Your Business?

“Het boek is de eerste gids voor duurzame producten uit

“INVESTEER IN VERANTWOORDE PRODUCTEN UIT DE REGENWouden EN WIN DRIE KEER: VERDIEN GELD, HOUD DE NATUUR IN STAND EN BEZORG ARME MENSEN EEN BETER BESTAAN.”

de regenwouden van alle Amazonelanden. Ik bespreek zo'n vijftig verschillende, soms nieuwe consumentenproducten zoals cosmetica, aromatische oliën, sieraden van verantwoord gewonnen goud, medicijnen, chocolade, ... Via het boek wil ik ondernemers de boodschap meegeven dat wanneer je investeert in verantwoorde producten uit de regenwouden, je in een keer drie dingen goed kunt doen: geld verdienen, de natuur in stand houden en arme mensen een beter bestaan bezorgen door ze een faire prijs te betalen voor de ingrediënten die zij op een verantwoorde wijze uit het bos halen. Want die arbeiders gaan het bos zien als hun inkomstenbron en zullen er bijgevolg alles aan doen om hun regio te beschermen.”

De Oxfam-wereldwinkels leveren natuurlijk al duurzame producten.

“Die zijn heel goed bezig en je moet vooral kijken naar het verhaal achter het product. Dat moet verifieerbaar zijn, want je kunt niet naar een ver land reizen om te weten te komen waar het hout van je tuintafel vandaan komt. Daarom zijn keurmerken zo belangrijk. FSC is zo'n voorbeeld van een bekend keurmerk voor hardhout. Daarvan weten we dat het uit goed beheerde bossen komt. Als je als consument naar dat keurmerk vraagt, help je mee om de vraag naar dat hout te vergroten. De consument staat dus centraal in dit verhaal.”

In Amazon Your Business haalt Meindert verschillende nieuwe producten uit de Amazone aan, zoals oliën, houten sieraden en medicijnen. Niet alleen de politiek kan de boskap tegenhouden, ook de consument moet zijn rol spelen.

Ik hoor de houtzagerijen ter plaatse al lachen.

“Sommige bedrijven willen in één keer veel geld verdienen en volledige bossen omkappen. Maar als ze dat doen, is het daarna ook definitief afgelopen. Dan is er simpelweg geen bos meer. Niet de rijk geworden bedrijfseigenaren zijn daar de dupe van, wel de lokale mensen die voor hen de bomen uit het woud halen. Zij kunnen later niet meer als bosarbeider ingeschakeld worden, omdat hun wouden verdwenen zijn.

Het Amazonewoud is van groot belang voor ons allemaal. Denk aan de enorme hoeveelheid broeikasgas die het opslaat en de schone lucht die het produceert. Een van de meest invloedrijke factoren voor de opwarming van de aarde is de wereldwijde kap van tropisch bos. Dat was enkele jaren geleden goed voor een uitstoot van 17 tot 20 procent van de CO₂ wereldwijd. Kortom: als we met z'n allen die opwarming willen afremmen, dan moeten we dus effectief de wouden overeind houden.”

Hoe stop je boskap dan? Via politiek?

“Door wereldwijd de vraag naar tropisch hout met een keurmerk te vergroten en dat als overheid ook belastingtechnisch te ondersteunen zodat het een goede marktpositie oplevert en men de concurrentiestrijd kan aangaan.

Verder door streng te controleren op de import van mogelijk illegaal hout in havens en op de houtvoorraden in houtbedrijven. Maar ook door in de landen zelf de andere diensten die het bos biedt, een prijs te geven. Dus door het bos als natuurlijk kapitaal te beschouwen waar je goed op moet passen en waarvan je alleen van de rente moet leven.”

In je boek laat je ook Marina Silva, voormalige minister van Leefmilieu in Brazilië, aan het woord. “Awareness is the key word”, zegt ze. Maar was zij niet minister in de jaren dat er slechte keuzes werden gemaakt voor het Amazonewoud?

“Ja, maar ze is er ook uitgestapt omdat ze onder president Silva niet genoeg steun kreeg om de nodige maatregelen te nemen.”

Kun je zeggen dat de Braziliaanse regering te weinig doet voor het regenwoud?

“Dat is moeilijk te beoordelen. De regenwouden strekken zich naast Brazilië uit over acht landen, waaronder Bolivia, Peru, Ecuador, Suriname, Columbia, Venezuela, Guyana en Frans-Guyana. Ook die zijn deels verantwoordelijk. Brazilië bezit wel het grootste deel: zestig procent oftewel 4,1 van de in totaal zeven miljoen vierkante kilometer. Maar ook dat gebied is zo groot dat het erg moeilijk te controleren valt. Begin deze eeuw had Brazilië voor de controle van een gebied zo groot als Frankrijk acht helikopters ter beschikking. En vergeet ook niet dat het Braziliaanse Staatsbos te maken heeft met grootgrondbezitters die enorm veel macht hebben en er soms niet voor terugdeinzen bosbeschermers te laten vermoorden.”

Is de ontbossing echt zo verschrikkelijk?

“Sinds 1960 is twintig procent verdwenen, slechts tachtig procent staat nog overeind. Het Braziliaanse Space Agency zorgt voor deze ontbossingscijfers, via satellieten worden ze op de hoogte gehouden als er iets wordt kaalgekap.”

Kan Brazilië dit probleem zelf aanpakken?

“De regenwouden van de Amazone zijn van belang voor de hele wereld vanwege de regulering van het klimaat, de productie van zuurstof, de grote biodiversiteit, de enorme watervoorraad – maar liefst twaalf procent van al het water in de wereld – en genetische diversiteit. Daarom denk ik dat de wereldgemeenschap moet meebetalen voor de internationale diensten die regenwouden leveren, niet alleen in de Amazone, maar ook in Centraal-Afrika en in Zuidoost-Azië. Daar wordt op dit moment ook over gepraat.

Tegelijkertijd moeten we in alle landen een duurzame levensstijl nastreven, energie besparen en overstappen op hernieuwbare energie. Dat is geen sombere, maar eerder inspirerende constatering die veel werkgelegenheid kan opleveren.

Waar het om gaat, is dat we ons opnieuw bewust worden van de levensondersteunende diensten die de natuur biedt. Dat geldt voor bossen, wetlands en koralen die kusten beschermen en kraamkamers zijn voor de vissen die wij eten. Pas als we voor die diensten van de natuur gaan betalen, krijgen ze hun terechte plaats in de economie.” ♦